

SZENTKÚT

A NEMZETI KEGYHELY LAPJA

2019. XII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

KEDVES TESTVÉREK!

Húsvéthoz közeledvén, ahogy tavaszodik és javul az idő, egyre többen jönnek ki a vasárnapi szentmisékre és végzik el húsvéti gyónásukat Szentkúton. A Szent Háromnapot, melyhez lelki gyakorlat is társul, évek óta szköla bevonásával, a megkívánt ünneptélyességgel végezzük. Ezek ilyenkor a legfontosabb szolgálataink. A lelki gyakorlatok, valamint a búcsúvezetők lelkinapja tették még mozgalmasabbá a tél végét (ld. kép).

Az őszi-téli időszak szokás szerint karbantartási munkákkal, valamint a terület rendezésével, szépítésével telt. Ezek közül ki kell emelnem a temető melletti ún. Kékesi-ház elbontását, amelynek helyén hamarosan megépül az elvonulásra alkalmas Csend Háza, az EU Interreg Monumentis magyar-szlovák pályázatából. A Kálvária-kápolna alatti erdő tisztítása, a garanciális munkák és a búcsúszezonra való felkészülés – ezek bőven kitöltötték az elmúlt hónapokat.

Különleges ez az év, hiszen éppen 30 esztendeje tértek vissza Szentkútra a ferencesek. Paskai László bíboros atya 1989-ben bízta ránk újból ezt az ősi kegyhelyet, amit 1950-ben, a rendek feloszlásakor el kellett hagynunk. Volt hová visszajönni, és ezért köszönet illeti azokat a püspök atyákat és egyházmegyés lelkipásztorokat, valamint segítőkiket, akik a ferencesek távollétében fenntartották a kegyhelyet. Szolgáltatuk gondosságát jól jelzi, hogy azokban az években lett Szentkút *Basilica minor*, azaz kis bazilika (1970). Ezt a titulust „koronázta meg” azután – már a ferencesek idejében, 2006-ban – a Nemzeti Kegyhely cím, Erdő Péter bíboros úr aláírásával. A világegyházban a jelentősebb templomok kaphatják meg ezt a kitüntető címet. A *Basilica maior*, vagyis nagy bazilika címet a négy római főtemplom: a Szent Péter, a Lateráni Szent János, a Santa Maria Maggiore és a falakon kívüli Szent Pál bazilikák

viselik, melyekhez társul Assisiben a két ún. *patriarchális bazilika*, a Szent Ferenc és a Porciunkula.

A 2019-es évet is megjelöli a 2020-as budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való készülletünk, többek közt ezt jelzik az ünnepi katekézisek témái. Ezek a tanítások idén is egy-egy nagyobb búcsú főmiséje előtt lesznek hallhatók.

Idei búcsúrendünket az újság közepén találja meg a kedves olvasó. Szeretettel hívjuk a zarándokokat ezekre a kiemelt eseményeinkre is. Bizonyára mindenki megtalálja a szívéhez közel állót, vagy akár többet is. A tavalyi sikeres kezdet után, immár hagyományosan, idén is megtartjuk a Szent Kamill búcsút a mentősök zarándoklatával július 14-én, a Szent Pio atya búcsút szeptember 22-én, és a Szent Hubertus búcsút, az erdészek és vadászok ünnepét, október 26-án. Ezeket túl újdonság az Irgalmasság zarándoklata április 27-én, a Szent Antal búcsú, amelyhez a liliomszentelés, a gyermekek megáldása és az óvodások búcsúja társul június 15-én, a Szentkúton szentelt atyák ünnepi hálaadása július 20-án, valamint a rozsnói egyházmegye magyar híveinek zarándoklata október 12-én. A Szentkút újság jelen számában a tavalyi év főbúcsúja (Nagyboldogasszony) utáni időszak szentbeszédeiből és katekéziseiből válogattunk; szolgáljanak ezek mindannyiunk megerősödésére.

Kegyelemteljes Húsvétot, Pünkösödöt, és az év során sok imádságos, elmélyült szentkúti napot kívánok minden kedves Olvasónak!

fr. Orosz Lóránt OFM
kegyhelyigazgató

MÁRFI GYULA ÉRSEK ATYA SZENTBESZÉDE A KISBOLDOGASSZONY-BÚCSÚN

SZERETETT TESTVÉREIM!

Most ugyan még csodálatos idő van, de valamiképpen már érezzük az ősznek az előszelét. Amikor pedig a természet haldoklásnak indul, aktuálissá válnak Petőfi sorai: „beszél a fákkal a bús őszi szél”. Ennek ellenére mi most születésnapot ünnepelünk. És annak ellenére is, hogy az Anyaszentegyház a szenteknek általában a haláluk napját, a mennyei születésnapjukat ünnepli meg és nem a földi születésnapot. Szent Ágoston még azt prédikálja, hogy az Egyház csak két születésnapot tart meg: Jézusét és Keresztelő Szent Jánosét. Mind a kettőről bőven van szó a Bibliában. Később, a VI. században válik szokássá, hogy a Szűzanyának is megünneplik a születésnapját. Nyilvánvalóan azért, mert ő a Hajnalcsillag a bűn éjszakájában sýnylódó világban. Azért, mert ő jelzi az igazság felkelő Napját, a mi Urunk Jézus Krisztust. S még azért is megünnepeljük Szűz Mária születését, mert ezt a születésnapot nem árnyékolja be a bűn; sem az áteredő bűn, sem egyéb bűnök. Az Úr Jézuson és Szűz Márián kívül egyébként valamennyi szentre – és ránk is – vonatkozik: amikor megszületnek, még nem Isten gyermekei, még nincs meg az útlevelük a mennyországba. Ez majd csak a keresztséggel, illetőleg Isten különböző kegyelmi útjain nyílik meg az ember számára. A Szűzanya azonban mentes volt az áteredő büntől is és minden más büntől. Egész életében szűz maradt, és semmilyen bünt sem követett el.

Nekem a dogmatika volt a szakterületem a teológiában, ezért nem tudok ellenállni a kísértésnek, hogy mindjárt föl ne soroljam a Mária-dogmákat idősorrendben. 431-ben az Efezusi Zsinaton fogalmazták meg először, hogy Szűz Mária Isten Anyja, megilleti őt az Istenszülő név.

Ez az első és legjelentősebb Mária-dogma. Konstantinápolyban, 553-ban azonban azt is megfogalmazták, hogy Mária szűz volt egész életében, a fogantatás előtt, Jézus születésében és a Jézus születése utáni időben is. Igaz, hogy a Bibliában egyszer-kétszer szó esik Jézus testvéreiről, de tudnunk kell, hogy ezek nem az ő édestestvérei, hanem unokatestvérei. Abban a korban ezeket mind testvéreknek hívták.

A következő dogmát a Tridenti Zsinat fogalmazta meg 1560 táján, ami arról szól, hogy Szűz Mária mentes volt minden személyes büntől. Vagyis a szüzesség után a személyes bűnökről nyilatkozott az Egyház. 1854. december 8-án pedig Boldog IX. Piusz pápa azt is kimondta, hogy Szűz Mária mentes volt az áteredő büntől is. Fogantatásának pillanatától kezdve sem az áteredő bűn, sem egyéb más bűn őt nem érintette. Végül XII. Piusz pápa 1950. november 1-jén mondta ki azt, hogy Szűz Mária, életének befejezése után, testével-lelkével együtt fölvitetett a mennyországba.

A TARTALOMBÓL...

6	HARMINC ÉVVEL EZELEŐTT
TÉRTEK VISSZA	12	ISTEN KEZE OLTALMÁBAN
8	A SZENT IDŐK SEGÍTENEK
BELÉPNI ISTEN JELENÉBE	14	BESZÁMOLÓ AZ EGYEDÜLÁLLÓK
LELKIGYAKORLATÁRÓL
10	A RÓZSAFÜZÉR IMÁNAK
HATÉKONY EREJE VAN	17	EGY SZENTKÚTI ESKÜVŐ ÉS LAKODALOM
- A FELESÉG SZEMÉVEL

Külön szeretném hangsúlyozni azt, hogy ma egy tiszta lelkű leányt ünnepelünk, aki – mint hallottuk – mentes volt minden bűntől. Nem úgy, mint mi, mai emberek.

Manapság, mint tudjuk, az emberek nagyon lazán kezelik a bűnt, azt nagyon sokszor elnevezik például másságnak. Nemrég hallottam az Emberi Erőforrások Minisztériumában, hogy Németországban már ilyen kifejezést is használnak az emberek, hogy „Lebensteil-partner”. A „Lebenspartner” élettársat jelent, de ma már „Lebensteil-partner”-t is emlegetnek, „életszakasz-társ”-at. Férfiak és nők – úgymond – összebútoroznak egy projekt erejéig, mondjuk azért, hogy létrehozzanak egy gyermeket. Egy bizonyos korig fölnevelik, utána pedig mindenki megy, amerre lát. És ezt nem tartják bűnnek. Azt sem tartják bűnnek, hogy egynemű partnerek kötnek házasságot, és még gyermeket is nevelnek. Milyen gyermeket nevelnek? Nyilván olyat, amilyenek ők. Az „okos” lányok akciója sem számít bűnnek, akik azt mondják, hogy nekik gyermek kell, de férj nem. Ezzel a gyermeküket eleve megfosztják az édesapától. Ki adott nekik ehhez jogot? Senki. De ez is egy elfogadott álláspont manapság. Ha valaki jogilag ugyan megtámadhatatlanul, de erkölcsileg meggazdagodik, kihasználja a jog hézagait, és munka nélkül hatalmas vagyonra tesz szert, erre nem azt mondják, hogy bűnöző, hanem azt, hogy sikeres üzletember. Az amerikai fegyvergyárosoknak úgy kell a háború, mint nekünk a mindennapi kenyér. Sorra robbantanak ki háborúkat – főleg Afrikában meg a Közel-Keleten –, s erre azt mondják, hogy demokráciát importálnak ezekbe az országokba. Tehát a bűncselekményt megideologizálják.

Nagyon érdekes, hogy ezt a negatív másságot az emberek ma elfogadják, ugyanakkor viszont meg akarják szüntetni a pozitív másságot. Mik a legalapvetőbb pozitív másságok? Az, hogy vannak fiúk és lányok, vannak férfiak és nők. Azt olvassuk a Biblia első lapjain, hogy Isten a saját képmására, férfinak és nőnek teremtette az embert. Ez egy egyszerű pozitív dolog, és a genderideológia elfajzott változata szerint ezt meg kell szüntetni. Nincsenek már kislányok, mindenki „das Kind” (gyermek). Meg akarják szüntetni a fajokat Európában. Emmanuel Macron nemrég azt mondta valahol Dániában, hogy nincsenek dánok, nincsenek németek, nincsenek franciák, csak európaiak vannak. Van egy ilyen terv, a Kalergi-terv, amelynek alapján Európában egy nagy kolhozot akarnak létrehozni, meg akarják szüntetni az államokat, meg akarják szüntetni a fajokat. A feketéket, sárgákat, fehéréket mesterségesen össze akarják keverni, s egy olyan masszát akarnak létrehozni Európában, amelynek már nincsen saját nyelve, nincsen saját hite, nincsen saját kultúrája, nincsenek hagyományai, hanem olyan tömeggé alakul át, amelyet aztán majd

az amerikai pénzemberek által könnyen manipulálható, engedelmes munkaerővé és még engedelmesebb fogyasztóvá lehet tenni, a pénzvilág legnagyobb örömére. Nem árt, ha tudjátok, hogy a sokat emlegetett Soros-terv mögött is ez van, ez a szándék.

Kedves testvéreim! Mindezt csak azért mondom, mert a pozitív másságot meg akarják szüntetni. Milyen jó, hogy vagyunk mi, magyarok, vannak szlovákok, vannak germánok, vannak románok, vannak latin népek, s milyen csodálatos, hogy ezek a különböző népek testvéri közösségben tudnak egyesülni. Anélkül azonban, hogy feladnák a saját, úgynevezett identitástudatukat, öntudatukat. Nos, nagyon furcsa időket élünk, és csak azt tudom mondani, hogy a bűnöket az emberek manapság – sajnos – nagyon sokan tagadják. Ugyanakkor viszont mégis be kell látniuk előbb-utóbb, hogy a bűn igenis létezik. József Attila még annak idején elviccelődött a bűntudattal, azt írta: *„Zord bűnös vagyok, azt hiszem, de jól érzem magam. Csak az zavar e semmiben, mért nincs bűnöm, ha van... Én istent nem hiszek s ha van, ne fáradjon velem; majd én föloldozom magam; ki él, segít nekem.”* Szeretném hangoztatni, hogy ezt egy nagyon rossz idejében írta, gondolom, a szabadkőműves barátai utána jól megveregették a vállát: „na, jól van, Attila, ezt jól megírtad!” De hát József Attila költő volt, igazi költő, aki azért nem tudott Isten nélkül élni. Mert valaki vagy költő, igazi költő, vagy ateista, a kettő együtt nem megy. Később ő is belátta, hogy ostoba volt, és akkor aztán olyan sorokat írt, amelyeket talán érdemes meghallgatnunk: *„Talán eltűnök hirtelen, akár az erdőben a vadnyom. Elpazaroltam mindenem, amiről számot kéne adnom... Korán vájta belém fogát a vágy, mely idegenbe tévedt. Most rezge megbánás fog át: várhattam volna még tíz évet.”* Fialalok, figyeljete: *„Várhattam volna még tíz évet”.* Nem én mondom, József Attila. *„Dacból se fogtam föl soha értelmét az anyai szónak. Majd árva lettem, mostoha s kiröhögtem az oktatómat. Ifjúságom, e zöld vadont szabadnak hittem és öröknek és most könnyezve hallgatom, a száraz ágak hogy zörögnek.”* Idézem Ady Endrét: *„Szépség, tisztaság és igazság, lekacagott szavak, óh, bár haltam volna meg akkor, ha lekacagtalak. Szüzesség, jóság, bölcs derékség, óh, jaj, be kellett. Hiszek Krisztusban, Krisztust várok, beteg vagyok, beteg.”* Még hadd idézzek egy harmadikat is, egy kortársunkat, Somlyó Zoltánt, aki „A szűk Könyök uccán” című versében ezt írja – gondolom, egy átzüllött éjszaka után hajnaltájban ballag haza és ekkor jönnek a lelkébe a bűnbánó gondolatok: *„A szűk Könyök uccán hazamegyek, most hajnali három óra. Istenem, vezess a jóra! Békevirágok e szürke kövek és béke e hajnali ég. Istenem, szeretsz-e még? Züllenem, hullanom rendeltetett és lehull, aki arravaló. Légy velem, Mindenható! (...) Húsz évvel*

szerettem, húsz évvel vakon, ma sápadt és zord halovány alakom: istenem, a szívedbe lakom. Nincs éjjelem, nincs és nappalom sincs, csak e hajnali ég, e kék... Istenem szeretsz-e, istenem, vezetsz-e, istenem, megversz-e még?" Nagyon érdekes ez az utolsó sor, hogy „megversz-e még”, mert a költő úgy gondolja, hogy ha Isten megver, az azt jelenti, hogy még nem mondott le róla. Nem mondja azt, mint a szobrász, amikor elfuserál egy követ, hogy na, ebből már nem lesz szobor, és kidobja a szemétkébe. Ha Isten megver bennünket, az azt jelenti, hogy még lát bennünk fantáziát, hogy még van remény, hogy belőlünk ember, sőt, szent legyen.

Drága testvéreim! Imádkoznunk kell azért, hogy a nép, magyar népünk is, s a mai fiatalság is velünk, idősebbekkel együtt belássa, hogy vannak dolgok, amelyek bizony nem engedhetők meg. Igenis vannak bűnök. Az a felfogás, amely a mai Magyarországon is és egész Európában uralkodik, az nem a jövőbe mutat, hanem a múltba. Visszamatat a római birodalom hanyatló korszakába, amikor az emberek már nem a házastársukkal meg a gyermekeikkel dicsekedtek, hanem a szeretőikkel. Amikor a színházak már nem katarzist nyújtottak, azaz tisztulást, hanem az emberek alantas ösztöneit próbálták kielégíteni, többek között lesbikus és homoszexuális szerelmi jelenetek tárlásával. Amikor az arénában már nem istentisztelet jellegű sportesemények folytak. Tudnunk kell, hogy az ókori olimpiáknak még volt szakrális jellegük, az Olimposz hegyén tisztelt istenek kultuszának része volt. Az arénákat is valamilyen isten tiszteletére szentelték. Ennek már vége volt, amikor az Úr Jézus a földön járt, az arénákban már gladiátorok vívtak életre-halálra. Majd pedig összekötözött kezű, lábú keresztényeket dobáltak kiéheztetett vadállatok elé, és a fölséges nép, a démosz, a demokrácia letéteményese az emberek kiömlő vérében gyönyörködött.

Ez a kor készül most visszajönni. Ha bekapcsoljátok a tévét, szinte minden csatornán folyik a vér. Lövöldöznek, jó esetben csak üvöltöznek egymással a szereplők. Szeretet, békesség, pozitívum szinte semmi, a legritkább esetben. De mondhatnám azt is, hogy visszatért a mai világ Szodomába és Gomorába. Tudjátok, mikor pusztult el Szodoma és Gomora? Körülbelül Krisztus előtt 1800 évvel. Akkor élt Ábrahám is. Hát ne mondja nekem senki, hogy ezek a mai erkölcsök modernek, egy csudát modernek! Nem a jövőbe, hanem a múltba visznek vissza. Nekünk viszont a jövőért kell küzdenünk, s ezért nagyon komolyan kell vennünk az erkölcsünket. Kérnünk kell a tiszta lelkű, szűztiszta Szűz Máriát, hogy segítsen bennünket.

Hadd említsem még meg: ma a szüzesség nevelés tárgya. De nincs így jól! A világnak igenis szüksége van szüzekre is éppúgy, mint hűséges, igaz házasemberekre. Nem szeretem a kettőt szembeállítani egymással. A szüzesség és a házasság úgy tartozik össze, mint a kilégzés és a belégzés, vagy mint a fociban a védekezés és a támadás. A kettő nem áll ellentétben egymással, hanem összetartozik, egyik a másik nélkül nem is létezik. Megfigyelhető tény, hogy amikor még rengeteg apáca élt itt Magyarországon, akkor még rengeteg szép család is volt. Nyüzsögtek a szüzek, hogy úgy mondjam, és voltak csodálatos családok, és sok gyermek született. Amikor megritkultak a szüzek, akkor megritkultak a szép családok is. A kettő összetartozik. Kérjük a boldogságos Szűzanyát, hogy közbenjárása segítse azt, hogy egyrészt mi, papok is – értem ez alatt a latin rítusú papokat – értékelni tudjuk azt, hogy cölibátusban élünk, találjuk meg ennek mély értelmét a házasság és a szex elvetése, megvetése nélkül. És hogy legyenek újra szerzetesek közöttünk, ferencesek és egyéb szerzetesek, férfiak és nők, akik imádkoznak értünk.

Engedjétek meg, hogy befejezésül egy ifjúsági dalszöveget olvassak föl nektek. Holnap Csatkán fogok misézni, ugyancsak búcsúi misét mondok, és ott majd egy ifjúsági kórus fog énekelni, talán ezt is el fogják majd dalolni: „Mária, jó Anyánk, kérünk, hogy nézz le ránk, ó, nézz, ó nézz le ránk! Hittel sok gyermeked tőled vár szép jelet, tőled, tőled, ó, jó Anyánk. Új harcok, új szavak, új eszmék hullanak, még sincs, még sincs remény! Megfáradt, szép szemek megtörtén fénylenek, ó, mért, ó, mért, ó, mondd, miért? Megtévedt nemzedék két kézzel szórja szét minden kincsét, hitét. Nem hisznek semmiben, nem bíznak senkiben, ó, mért, ó, mért, ó, mondd, miért? Mária, jó Anyánk, kérünk, hogy nézz le ránk, ó, nézz, ó, nézz le ránk! Hittel sok gyermeked tőled vár szép jelet, tőled, tőled, ó, jó Anyánk.” Ámen.

*(Elhangzott Szentkúton,
2018. szeptember 9-én)*

HARMINC ÉVVEL EZELEŐTT TÉRTEK VISSZA SZENTKÚTRA A FERENCSEK

A Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány a rendszer-váltás hajnalán az esztergomi egyházmegyétől – amelyhez az 1993. május 30-ai határmódosításig Szentkút is tartozott – három lelkipásztori helyet, feladatot kért és kapott vissza: a budapesti Margit körüti plébániát, a szécsényi plébániát a kolostorral és a Mátraverebély-szentkúti kegytemplomot, a hozzá tartozó kolostorrésszel együtt.

A szentkúti rendház historia domusa, azaz házi krónikája igen részletesen, izgalmasan és élettel telen számol be a 30 évvel ezelőtti eseményről, a ferencesek Szentkútra való visszatérésének főbb mozzanatairól. Nézzük meg röviden, mi is történt akkoriban.

A Nagybaldogasszony főbúcsú vasárnapján, 1989. augusztus 13-án Paskai László bíboros, aki ezt a szentkúti nagymisét celebrálta, ünnepélyesen bejelentette, hogy folyó év szeptember 1-jétől a ferencesekre bízta a kegyhely gondozását, vezetését. Ebből a bejelentésből vált ismertté mindenki, vagyis a nagy sokaság előtt, hogy 40 év kényszerű távollét után Szent Ferenc fiai nemsokára újból szolgálatba állhatnak a kegyhelyen. Néhány hét múlva, szeptember 4-én meg is történt a beköltözés, Tarcza Aurél (ld. kép) és Galicz Töhötöm atyák ekkor kezdték meg szentkúti életüket. Sokan meglepődtek, hogy csak ketten jöttek, ezért írja a ház krónikása, hogy „a látványos bevonulástól, az ünnepélyes rendház-elfoglalástól igen messze vagyunk”. A templomhoz kapcsolódó régi rendházi részt foglalták el Aurél atyáék, hiszen az „új” rendházban (a későbbi Zarándokházban) ekkor még az 1960-ban alapított Idősek Otthona működött. A házfőnöki feladat mellett Aurél atya lett a templomigazgató is, hiszen Paskai bíboros őt nevezte ki erre

a szolgálatra a neki írt, 1989. augusztus 2-án keltezett főpásztori levelében: „Értesítem Főtisztelendőségedet, hogy rendi előljárójának, P. Hegedűs J. Kolos ofm tartományfőnök úrnak ajánlására, folyó évi szeptember 1-i hatállyal kinevezem a mátraverebély-szentkúti kegytemplom igazgatójává. A templomot és lelkészséget elődjétől, Deák Mihály c. esperes, eddigi templomigazgatótól a kerületi h. esperesének közbejöttével szabályszerűen szíveskedjék átvenni.”

Ez a hivatalos, leltár szerinti átadás-átvétel augusztus 31-én történt meg, a búcsúzó Deák Mihály atya pedig néhány nap múlva Kemencére költözött. Az új lakóknak, fenntartóknak az első igazi próbatételt a szeptember 10-ei Kisbaldogasszony nagybúcsú jelentette. Az ünnepi alkalmat jelzi, hogy Hegedűs Kolos tartományfőnök atya volt a nagymise főcelebránsa, a szónok pedig a börtönviselt, akkor már 80 éves, de még mindig igen tüzes lelkű és szavú Faddy Othmár atya. Azt is megemlíti a histo-

ria domus, hogy ezen az első búcsús napon igen sokat segített Aurél atyáéknak Szántó Konrád ferences atya a prédikációival, a gyóntatásból pedig derekasan kivették részüket a búcsúra ideutazó Áldási Armand, Végvári Vazul, Papp Tihamér és Reisz Pál ferencesek.

Mindez 1989-ben, 30 éve zajlott. A három évtized részletekbe menő leírása és elemzése helyett következőn most időrendben annak a 24 ferencesnek a neve és szentkúti működésének időtartama, akik az elmúlt 30 évben itt éltek és szolgáltak: Tarcza Aurél 1989-1992 (házfőnök); Galicz Töhötöm 1989-1990; Csizmadia György Lénárd 1990-1993 (1992-93 mb. házfőnök); Csizmadia Keresztély (Krisztián) 1990-1994; Boros Gyevi Imre 1993-1994 (házfőnök); Németh Imre 1993-1994; Nyikon Márton 1994-1998 (házfőnök); Orbán Márk 1994-2006 (1994: mb. házfőnök); Papp Tihamér 1995, 2002, 2006-2007, 2009-2017; Palkó Julián 1998-2006 (házfőnök); Marek Bernardin 1998-2000; Szikszay Leopold 2000-2006; Barotai Urbán 2001-2002; Kiss Didák (elvonultságban) 2004-2006; Hajas Ámosz (elvonultságban) 2005-2006; Fejes Antal 2006-2009 (házfőnök), 2017-; Szász Zsombor 2006-2008; Kálmán Bertalan 2006-2012; Kálmán Peregrin 2007-2017 (2009-17 házfőnök); Seres Patrik 2008-2017; Demény Martin 2012-2013, 2015-2017; Orosz Lóránt 2012-2015, 2017- (2017- házfőnök); Bán Jónás 2017-; Kiss Kamill 2017-.

Mi, a ferences közösség tagjai, hálásak lehetünk az élő Istennek, hogy gyarlóságaink ellenére megtartott minket a Szentkúti Szűzanya közelségében az elmúlt három évtizedben. Deo gratias!

Fejes Antal OFM

A MENNYEI LITURGIA BELÉP A MINDENNAPJAINKBA

(...) Ez a világ, a másik világ, a mennyei liturgia nem csak akkor létezik, ha én elhiszem. Az Eucharishtiában a kenyér és a bor nem csak akkor válik Krisztus testévé és vérévé, ha én azt elhiszem, hanem tőlem függetlenül, az én éppen aktuális hitemtől függetlenül végbemegy ez a történet. Sőt, valójában az én hitem függ ettől a másik világtól, a mennyei liturgiától, amelybe olykor-olykor a kegyelem útján bekapcsolódhatok. Amely megérinti és átizzítja a szívemet. Ami nem pusztán egy távoli világ marad számomra, hanem közel jön, egészen közel, a szívembe és a lelkembe, megtestesül bennem. Használjuk ezt a kifejezést! És most azt mondom, kicsit provokatívan, hogy ekkor válok igazán kereszténnyé. Amikor az a „világ” belép a mindennapjaimba. Amíg pusztán keresem ezt a világot, addig egy vagyok a sok istenkereső közül, legyen az buddhista, muzulmán, vagy bármelyik más valláshoz tartozó. Mi találkoztunk az Istennel, illetve Ő találkozott mivelünk, és ettől vagyunk, ettől lettünk keresztények. Az áldozat liturgiája ezek szerint ott „fönt”, az égben is zajlik. (...)

(Részlet Komáromi Jób OFM 2018. augusztus 20-án elmondott szentkúti katekéziséből)

A SZENT KÉP ABLAK A MENNYORSZÁGRA

(...) Emlékszem egy olyan történetre, amikor megfestettem Jézust, aki átölel egy kislányt. Az elsős hittankönyv borítóján ugyanis Jézus épp egy kislányt ölel át, és arra gondoltam, hogy akkor csináljuk meg ennek a variációját kislánnyal is. Az egyik szerzetestestvérem az unokahúga elsőáldozásra egy ilyen képet kereteztetett be, és nagy örömmel vitte el neki. A kislány ránézett a képre és azt kérdezte: „Te, Iri, honnan tudta ez a festő néni, hogy nekem hosszú barna hajam van?” Mert azonnal azonosította magát azzal a kislánnyal, aki ott van a képen, eszébe nem jutott, hogy az a kép esetleg nem róla szól. Egy gyerek azonnal érzi ennek a valóságnak a kapcsolatát, amiben ő jelen van Istennel. Ez olyannyira így van, hogy ezt a rajzot aztán meg kellett csinálnom szőke hajú kislánnyal is, mert föllázdak a szőke hajú kislányok. Ők is ott akartak lenni Jézus karjaiban. A keleti ikonográfia, ahogyan azt az ortodox vagy a görögkatolikus templomok ikonográfiájában is láthatjuk, nagyon így gondolkodik a szent képekről, vagyis hogy az gyakorlatilag ablak a mennyországra. Így is hívják az ikonokat: ablak a mennyországra. Bepillantunk rajtuk keresztül abba a valóságba, ami egy létező valóság, a mennyországnak a valósága. Ott látjuk a szenteket és a Szűzanyát, akik Jézus tanúi, akik Jézushoz vezetnek és Jézusról tesznek tanúságot. Ezzel egyszersmind azt is bizonyítják, hogy velünk vannak, hogy nem felejtenek el minket, tehát valami módon a szentek közössége is szembejöhet. (...)

(Részlet Fecske Orsolya SSS 2018. szeptember 8-án elmondott szentkúti katekéziséből)

VISSZATÉRÉS AZ UTOLSÓ VACSORA TERMÉBE

(...) Ahhoz, hogy az Úr napjának jelentőségét megértsük, szeretnék egy picit visszaszaladni az időben és felidézni a 2000. év márciusát. A nagy jubileumi szentévnék az idejét éltük, Krisztus megtestesülésének a kétezredik jubileumát ünnepeltük. Rengeteg fontos napot és kiemelkedő pillanatot tartunk számon ebből az időből. Ezek közül kiemelkedett az, amikor 2000 márciusában Szent II. János Pál pápa elzarándokolt a Szentföldre. Szentföldi zarándoklatának egyik csúcspontja volt, hogy a hatóságok megengedték neki, hogy ellátogathasson a Coenaculum-ba, az utolsó vacsora termébe. Ebben a teremben Szent II. János Pál pápa szentmisét mutatott be, nagyon szűk körben.

A szentmisében arra hívta meg az egész egyházat, hogy a jubileumot, ezt a fontos alkalmat használjuk ki arra, hogy visszatérünk ide, az utolsó vacsora termébe. Hívó meggyőződésünk szerint ez a terem az egyház születésének, az egyház és a megváltás kezdetének a legfontosabb helye. Az a hely, ahol Krisztus megünnepelte az utolsó vacsorát a tanítványaival. Ez a vacsora azonban annak a szent három napnak is kiindulópontja volt, amikor Krisztus szenvedett, meghalt és feltámadt. Ez pedig az egész hitünk középpontja, az egyháznak a lényege. Ha visszatérünk az utolsó vacsora termébe, akkor visszatérünk hitünk lényegéhez és kezdetéhez. (...)

(Részlet Frankó András atya 2018. szeptember 9-én elmondott szentkúti katekéziséből)

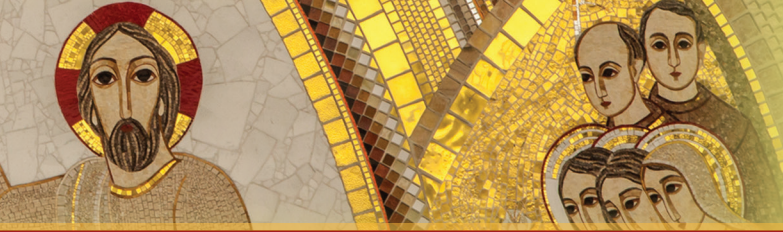

A SZENT IDŐK SEGÍTENEK BELÉPNI ISTEN JELENÉBE

(...) Mindannyian az Istentől jövünk és hozzá tartunk, úton vagyunk felé. Az életünknek iránya van, és ezen belül az időnek is van egy iránya. Ezért a liturgikus idő sem csupán egy körforgás, amikor mindig ugyanaz visszatér, vagy amikor elmúlt történeti eseményekre emlékezünk, hanem a liturgikus idő arra is alkalmat ad, hogy Krisztusnak a jelenébe, az Istennek a jelen idejébe lépjünk bele, az ő titkaiba.

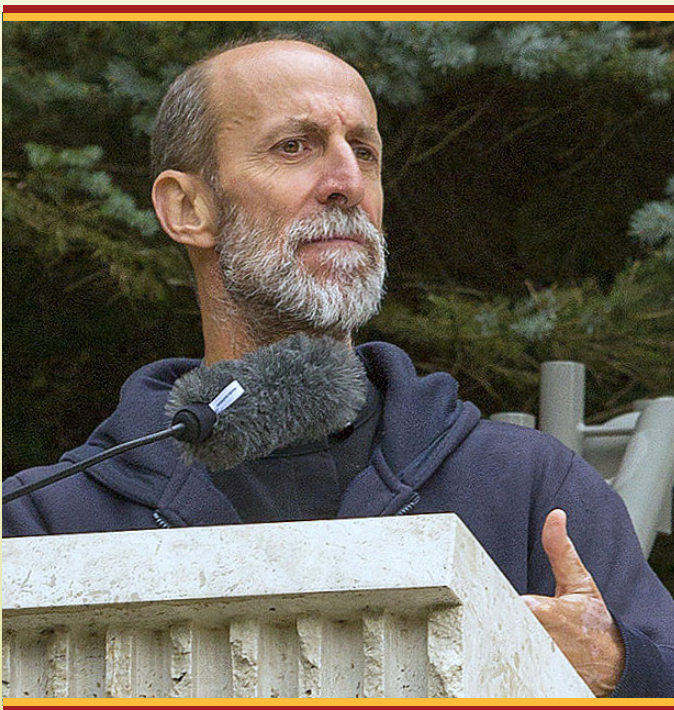
(...) Az örök életben, amikor már tökéletesen az Isten jelenében leszünk, többé nem lesz szükségünk liturgikus évre, hiszen ott együtt leszünk Istennel, Jézus Krisztussal, és tökéletesen bekapcsolódunk a Szentháromság életébe. Akkor már nem lesz szükségünk elkülönített szent időkre, amelyek segítséget jelentenek abban, hogy beléphessünk az Istennek az idejébe. Amíg azonban itt a földön élünk, amíg úton vagyunk az Isten felé, addig a liturgikus időnek ezek a kitüntetett szakaszai, annak szimbólumai, képei, szertartásai, a szentségek is, amelyek anyagi, fogható valóságokhoz kötődnek, mind segítséget jelentenek nekünk, embereknek, akik testből és lélekből állunk, hogy Istennel, az ő örök jelen idejével valahogyan kapcsolatba tudjunk lépni. (...)

(Részlet Deák Hedvig OP 2018. szeptember 16-án elmondott szentkúti katekéziséből)

ISTEN ORSZÁGÁT MOST KELL MEGÉLNEM

(...) Amikor ünneplünk, nem az ösztöneinknek, nem a pillanatnyi vágyainknak engedelmességek, nem a pihe-nési kényszereinknek, nem a – bocsánatot kérek – hará-csolási vágyunknak, hanem félretesszük ezeket, még egy picit a családot is, félretesszük az emberi szükségleteinket, és valami másra, az Istenre akarunk figyelni. Ünneplünk, és minden ünneplésnek egyetlen igazi célja van: az, hogy elérjük az Isten országát. Ez azonban nem olyan egyszerű. (...) Az Isten országa köztünk, sőt, bennünk van. Az Isten országa nem egy rajtunk kívül lévő dolog, nem egy olyan dolog, amihez nekem el kell jutnom. Isten orszá-ga olyan dolog, amit nekem most kell elkezdenem meg-élni. Nagyon fontos ez a szó is, hogy „most”. Nem majd.

Az Isten országa nem egy ígélet, hogy ha szépen fogsz élni, ha nagyon vallásos leszel, nagyon sokat fogsz imádkozni, akkor majd az Isten országa a tiéd lesz. Ez téves! Az Isten országa bennünk van. Ha én most nem tudom megélni az Isten országát, akkor soha nem fogom megélni. Ha nem élem meg azt, hogy az Isten országa itt van, az Isten országa bennem van, ha nem tapasztalom meg időnként a kairoszt, ha nem tudok ünnepelni, akkor ez halálom után sem fog működni. (...)

(Részlet Orosz István máriapócsi kegyhelyigazgató 2018. szeptember 22-én elmondott szentkúti katekéziséből)

A SZENTMISÉT A HÉTKÖZNAPOKBAN IS ÉLJÜNK KELL

(...) Amikor a szentmisét ünnepeljük, annak – XVI. Benedek pápa szerint – a mi saját átváltozásunk a fő célja, hogy Krisztussal eggyé legyünk. Az embereket az érdeklődés igazán, hogy mi történik velünk két mise között. Mi, akik a Szentlélek templomai vagyunk, mi mennyire éljük a lényegét, az eucharisztikus életet, a szentmisét két templomi liturgia között? Hogy jelenik meg az életünkben a bűnbánat? Hogy jelenik meg az Ige? Hogy jelenik meg a megtérés? A hitvallás? Hogy jelenik meg a mindennapjainkban a Jézussal való találkozás? A hálaadás, a küldetés és a misszió? Mennyire jár át minket mindenestül az, amit ünneplünk vasárnapról vasárnapra, vagy akár naponta? (...)

(Részlet Czopf Klára TORG 2018. szeptember 30-án elmondott szentkúti katekéziséből)

A RÓZSAFÜZÉR IMÁNAK HATÉKONY EREJE VAN

(...) Megvallom, gyerekkoromban magam is alig értettem, hogy miért kell októberben minden este mintegy ötven Üdvözlégyet elismételni. Ugyanakkor ma is csodálattal emlékezem vissza édesapámra, aki verejtékes napi munkája után esténként ágyunk mellé térdelt és családjával együtt fohászokodott: „Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk, bűnösökért most és halálunk óráján, ámen.”

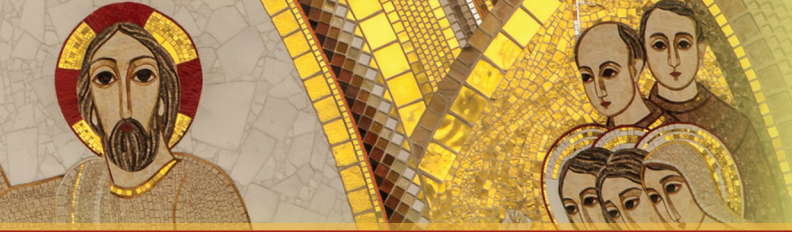

Kedves hívek! A hívő keresztények ma is buzgón imádkozzák a rózsafüzért, kezükbe veszik ezt az édes láncot, amely Istenhez kapcsol minket, ahogy Szent II. János Pál pápa mondta, felkeresik a zarándokhelyeket, bizalommal könyörögnek Istenhez, akár csak egykor elődeik a századok során. Az élet viharai közben nem röstellik kézbe venni a rózsafüzért és belekapaszkodni ebbe az egyház által felkínált hathatós, biztos túlvilági mentőövbe. Ők bíznak a rózsafüzér ima hatékony erejében, akár csak egykori elődeink és nagyjaink, akik gyakran imádkozták a rózsafüzért és ismételten meghallgatást nyertek. V. Piusz pápa és sok kortársa az 1571. október 7-ei lepantói győzelemre nem talált kiválóbb magyarázatot, mint azt, hogy a diadal csakis a Szent Szűz közbenjárására jött létre. Ugyanígy gondolkodott később VI. Károly császár és egész udvara az 1716. augusztus 5-ei pétervárad győzelem után. A Szűzanya pártfogását kérték és megmenekültek.

Az Egyház mindig különös hatékonyságot tulajdonított a rózsafüzérnek, ezért legnehezebb ügyeit a közösségben folyamatosan mondott rózsafüzérre bízta. Olyan pillanatokban, amikor az egész kereszténység került veszedelembé, a rózsafüzér erejének tulajdonították a megmenekülést és utána úgy köszöntötték a Rózsafüzér Királynőjét, mint a szabadulás kieszközölőjét. De kiben bíztak a mi történelmi nagyjaink? Szent István király, IV. Béla, Nagy Lajos, Hunyadi, Rákóczi, Pázmány és Prohászka, akikről tudjuk, hogy mind gyermeki bizalommal tisztelték a Szűzanyát. Talán katonáik vitézségétől vagy kiművelt elméjük sziporkázó tudásától várták a győzelmet? Biztos, hogy bíztak a katonai erőben és a tudás hatalmában, de mindezeket túl leginkább égi Édesanyánk, a boldogságos Szűzanya pártfogásában. Ők nemcsak a vitézlő kardot, a sercegő pennát forgatták ügyesen, hanem igénybe vették az ima fegyvereit, a Mária-tisztelet teljes arzenálját, és buzgón imádkozták a rózsafüzért. Bíztak a Szent Szűz anyai pártfogásában, mert jól tudták, hogy a Boldogságos Szűz Mária kezdettől fogva a szükséget szenvedők oldalán áll. (...)

(Részlet Cserháti Ferenc püspök atya 2018. október 7-én elmondott szentkúti szentbeszédéből)

A SZENTSÉGEK BEN AZ ÉLŐ KRISZTUSSAL TALÁLKOZUNK

(...) Talán mindannyian emlékszünk arra biblikus ismereteinkből, hogy a megváltás – Jézus kereszthalála és föltámadása – után, mintegy első ajándékként, Jézus a bűnbocsánat ajándékát nyújtja át az apostoloknak. Ezt mondja: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyer.” Mintegy húsvéti ajándékként a megváltásnak az örömhírét, a bűntől való megszabadulásnak az evangéliumát, jó hírért ajándékozta az akkor még kicsit félnék és visszahúzódó apostoloknak. De nemcsak a bűnbocsánat, a bűnbánat, hanem a többi szentségek is mind-mind hozzájárulnak a Jézussal való találkozásnak a lehetőségét. Az egyházatyák többször is emlegetik, hogy az, amit Jézusból meg lehetett tapasztalni akkor, amikor a földön járt, gyógyított és ígét hirdetett, csodákat tett, az mind-mind – így mondhatjuk – átment a szentségekbe. Mi ugyanazzal a Jézussal találkozunk a liturgia keretében, aki annak idején meggyógyította a beteget, a vakot, vagy éppen föltámasztotta a halottat. Így Krisztus, a teljes Krisztus, sőt, a megdicsőült Krisztus az, aki megérint bennünket a szentségek által.

A LITURGIA NEM SZAKADHAT EL AZ EGYHÁZ HITÉTŐL

(...) Elmondhatjuk tehát, hogy a liturgia valami olyan dolog, amiben nagyon ott van az emberi, és ugyanakkor mégis ott van az isteni. Az isteni alatt pedig nem egyszerűen Istennek a jelenlétét értjük, hanem – és ez nagyon fontos – a kinyilatkoztatásban való jelenlétét. Mi, keresztények, nem olyan vallásúak vagyunk, akiknek ki kell találniuk, hogy milyen az Isten és mit akarhat, hanem a Szentírásban már az Ószövetségtől kezdve olvassuk Isten üzenetét, az Újszövetségben pedig maga Jézus tanít bennünket, mindnyájunkat. Elmondja, melyek a keresztény élet szabályai, és hogyan kellene élnie a megváltott istengyermekeknek Isten országában. S aztán az apostolok és az evangélisták értelmezik ezt, és az ősegyház az első évtizedektől kezdve értelmezi és megfogalmazza, hogy mi is fakad ebből a hitünkből, az életünkből tekintve. Egyfolytában dogmákat és erkölcsi elveket fogalmaznak meg Jézus tanítványai, aztán a tanítványok tanítványai, és így tovább a különböző korokban. S aztán az egyház zsinatokon, összegyűjtve az összes püspököt, együtt, ünnepélyesen fogalmaz meg dogmákat a Szentháromságról, Jézus istenségéről és emberségéről, Szűz Mária istenanyaságáról, és így tovább. Hálásak vagyunk ezért az egyháznak, hogy nem egy üres szobában ülünk, ahol ki kellene találnunk, hogy milyen lehet Isten, mit akarhat tőlünk. Akkor ugyanis mindenki egészen eltérő, furcsa gondolatokra jutna. Amit a liturgiában ünneplünk, annak meg kell felelnie a hittartalomnak, a hitletéteménynek, amit a Szentírásról kezdve az egyházatyákon át a zsinatokon keresztül kapunk az Egyháztól. A liturgia kölcsönhatásban van mindezzel. Ezért, amikor misézünk, vagy amikor prédikálunk, nem mondhatunk olyat, nem imádkozhatunk olyat, ami nem felel meg hitünk tanításának. (...)

Szemünk elé idézem a vérfolyásos asszony történetét. Ez az asszony csak Jézus ruhája szegélyét akarta megérinteni a tömegben, hátulról, hogy erő áradjon belé a Mesterből, és hogy megszabaduljon bajától. Mindig, amikor mi a szentségekhez járulunk vagy a szentelményekben részesülünk, akkor megérintjük, nem csak Jézus ruhájának szegélyét, hanem magát az Úr Jézust. Megérintjük azt, aki jelen van közöttünk a szentségei által. Így a liturgia mindannyiunk számára az isteni erő kiáradásának a megtapasztalása. (...)

(Részlet Csizmadia István főesperes atya 2018. október 7-én elmondott szentkúti katekéziséből)

(Részlet Füzes Ádám atya 2018. október 8-án elmondott szentkúti katekéziséből)

„ISTEN KEZE OLTALMÁBAN” – FÉNYKÉP HELYETT HAJDANVOLT SZENTKÚTI PAPSZENTELÉSEMÉRŐL...

1982. július 4-én, Sarlós Boldogasszony utáni szombatnapon délelőtt, zuhogó napfényben vagy tízezer zarándok vette körül Mátraverebély-Szentkúton még a régi szabadtéri oltárt. Népviseletbe öltözött csoportok, köztük felvidéki asszonyok pártás főköttövel, egyre csak nézték azt a fiatal kispapot, aki egyenest Rómából jött a szentelésére. Vékonnyan, sápadtan, megilletődötten állt szentelő püspöke előtt, határozott igent mondott a kérdésekre, majd az Isten népe imádságára leborult és várta a Mindenszentek litániáját. A tágas lépcsőn jelölték ki számára a helyet, melyen úgy feküdt *sicut cadaverem*, mint egy holttest. Így tanulta, ezzel azonosult: A régi ember elmúlik és új támad belőle a teremtő Szóra. Készült erre az imádságra, a szentek föléje

imádkozott seregére, a lovagkirály Szent Lászlóéra, Szent Erzsébetére, akinek nevét viselné, ha Édesanyja helyette éppen lányt szült volna. Hogy mi vibrált akkor a lelkében, azt persze nem láthatták még pártás főköttövel sem...

Annak előtte Rómában új cipőt vásárolt, igazi, fekete, bőrtalpú olasz cipőt. Ebből lett a baj. Az az igazi bőr, első használatra, simán csúszott. Lefelé. A kispap, *sicut cadaverem*, kapaszkodott, duplán is segítségül hívta a szentek seregét, csak hogy le ne csússzon a lépcsőre terített szőnyegen, amin persze a suvikos bőrtalp nem fogott. Feje alá tett két keze immár körmeivel kapaszkodott a szőnyegbe és minden erejét összeszedte, csak hogy le ne csússzon. Homlokán verejték gyöngyözött és kapaszkodott, egyre csak kapaszkodott. Családja, Édesanyja és Testvérei ott ültek az első padban jobbra és szorítottak neki. Drága János öccse mesélte neki később, hogy „úgy fölálltam volna, hogy a sarkammal megtámasszalak!”

Valóban, a szorongató félelem valóságossá tette a szentelés nagypénteki misztériumát. Teljesen átizzadt, de nem adta fel, igazában nem is tudta, hogy pár centit vagy fél métert süllyedt, mert egyszer csak fel kellett állnia, szemben az oltárral, szemben

a püspökével, aki előtt letérdelt, hogy fogadja a kézföltételt. Ebbe csomagolja az Isten a kegyelmét. Becsukta a szemét, közben lassan megszáradt rajta a ruhája, és zárt szemhéjjal várta a pillanatot. Püspöke két keze neki messze többet jelentett, mint a csendes imádság közben föléje tartott két tenyér. Kedves 91. zsolttára gondolt: „*Tollaival betakar téged, szárnyai alatt oltalmat találsz, pajzs és páncél a hűsége*”. Ez a betakarás az Isten ölése, ez a betakarás a Lélek, a jézusi Ruach két szárnya, amiből ő maga is lett, midőn Anyját *bugyolálta* be a názáreti Házban. Közben hirtelen az is bevillant neki egy pillanatra, hogy bő egy évvel korábban a római szemináriumi kápolnában, diakónusszentelésekor, ugyancsak két kéz *sátrazta* be és hogy annak a bécsi szentelő

segédpüspöknek akkor milyen meleg keze volt, és milyen gyengéden finom a szoritása.

Ennek már 37 éve. Azóta is kapaszkodik, ha kell, foggal-körömmel, mert az út magától nem megy. Időnként nagyon erősen kapaszkodni kell. Angyalszárnyba, kimondott Szavába, páncélkemény hűségébe. Annak az emlékezetes nagypénteki lépcsős kapaszkodásnak a húsvétvasárnapi megfelelője ugyancsak két kéz, annak a frissen fölszentelt papnak a két keze a kehely és a páténa-tányérka fölött, minden hétköznap és vasárnap. Ahogy az Úr beárnyékolta őt, folytatja két keze a szolgálatát az oltárnál, hogy a Magasságbeli árnyéka, jelenléte, végül is Szeretete töltse el a kenyeret és a bort. Olyan erejű szentség ez, mely nem szűnt meg 37 év alatt. És Húsvét ez, fehér abrosz fölött világló, fölmutatott Szentség. Az a két kéz: szentségtartó. Erre emlékszem most, 37 éves papként.

Az emlékezet erős, mert valamiképp újjáteremti a hajdanvoltat. Ez az emlékezet nem annyira memória kérdése, mely fénykép pontosságával rögzít, hanem a szív beszéde, ahogyan most az a történet bennem él. Ugyanaz az egy, megismételhetetlen és kitörölhetetlen szóval meg, a lényegét megőrizve, előszólítva belőle azt, ami a jelenben a legelevenebb.

Hogy is kerültem Mátraverebély-Szentkútra én, a törölt-metszett dunántúli? Püspököm, Lékai László esztergomi bíboros kért meg róla. Film is készült róla, a Bíboros úrról és arról a szentkúti szentelésről is. Ha megnézném, látnám, hogy egy kicsit csúszik lefelé. A filmkockák azonban nem mutatják verejtékes arcát, azt pedig pláne nem, hogy mi történt a szívében: Nagypéntek, Húsvét, Színeváltás...

Áldom az Urat, a lépcsőt, a szőnyeget, az akkori szentkúti plébánost, Mester János atyát, aki fiaként fogadott. Áldom a Családomat, Édesanyámat és az „előrement” Édesapámat, a Testvéreimet, a Bíboros úr két kezét, a pártás főkötőjű felvidéki és mezőkövesdi asszonyokat, és a szentelés utáni hatalmas vihart, mely a fedezékben, Oltalom alatt egymás mellé terelt mindenkit. Mindenkit áldok, aki nekem útegyengetőm...!

Vértessaljai László SJ

SZENTKÚTON SZENTELTEK ÜNNEPE

Lékai László esztergomi bíboros, primás az 1976-85 közötti években összesen 8 papot szentelt itt, Mátraverebély-Szentkúton. Közülük Kemenczei Gábor atya (szentelés: 1978) 2007-ben meghalt, ketten elhagyták a papságot, azaz jelenleg 5 atya végez még papi szolgálatot: Kocsis István (1976), Vodnák József (1979), Bárány Béla (1980), Koza József (1980), Vértessaljai László SJ (1982). Ők öten hivatalosak arra, hogy július 20-án, szombaton Snell György püspök atyával együtt ünnepi szentmisét mutassanak be a Nemzeti Kegyhelyen. Szeretettel hívunk, várunk mindenkit erre a különleges ünnepre, hálaadásra!

BESZÁMOLÓ AZ EGYEDÜLLÁLLÓK LELKIGYAKORLATÁRÓL

Február 15-17. között harmadik alkalommal szervezték meg Szentkúton az egyedülállók lelkigyakorlatát, amelynek lebonyolítására, előadóként minket kértek fel. A tavalyi pozitív tapasztalatainkra alapozva nagy örömmel vállaltuk ezt a szolgálatot másodízben is. Az egyedülállók helyzete jó ideje mindkettőnk szívügye. Úgy érezzük, hogy az egyházi pasztoráció fókuszában gyakran perifériára szorul ez a jelentős létszámú csoport a jegyesekhez, házasságokhoz képest, éppen ezért nagyon örvendetesnek találjuk, hogy Nemzeti Kegyhelyünk évről évre teret ad annak a lehetőségnek, hogy az egyedülállók találkozzanak egy

közös fórumon, és megoszthassák egymással tapasztalataikat. A lelkigyakorlat felépítésében kettős fókuszpontot tartottunk szemünk előtt: teológusként (Dani), illetve pszichológusként (Szende) fontosnak tartottuk a pszichológiai és spirituális szempontok ötvözését a tartalomban. A hétvége mottója („Feladat és kegyelem”) ezt a kettősséget kívánta tükrözni: egyrészt azt a felhívást, hogy ki-ki tekintsen rá szabad játékterére, mindarra, amit ő maga megtehet saját párkeresési törekvései terén, valamint meghívást az Istenre való ráhagyatkozásra.

A foglalkozás pszichológiai részében főként az önismeretben való növekedés volt a cél: az előadásban ismertettünk néhány olyan pszichológiai tényezőt (pl. szorongás, bizonyos viselkedésminták stb.), amelyek akadályozhatnak az ismerkedésben, azt követően pedig erre reflektálhattak a résztvevők, egyénileg és csoportban. A délutáni blokkban a spirituális szempont került előtérbe: Bartimeus példája alapján akkor tudunk leginkább találkozni Istennel, amikor megtapasztaljuk tehetetlenségünket, és ez megnyitja az utat a még teljesebb önátadás, Krisztus-követés felé. A program csúcspontja számunkra a szombat esti szentségimádás volt, ahol taizé-i énekek csendültek fel a résztvevők közreműködésével.

A programra közel negyvenen érkeztek az egész országból, férfiak és nők egyenlő arányban. A határon túlról is voltak többen, Székelyföldről, Kolozsvárról és a Felvidékről.

Számunkra nagyon nagy élményt nyújtott az a lelki gazdagság, az a sok lelki-szellemi érték, amit a résztvevők feltártak magukból. Már péntek estére jó közösség alakult ki közöttük, és ez a közösségi lelkület hatotta át őszinteséggel és humorral fűszerezve a hétvégét.

*Asztalos Dániel
és Asztalosné Elekes Szende*

A LELKIGYAKORLAT EGY RÉSZTVEVŐ SZEMÉVEL

Számtalan kétség között autóztam egy februári péntek este az egyedülállóknak szóló lelkigyakorlatra. Vajon mi lesz? Lehet, hogy ez egy bújtatott házasságközvetítő? Vagy egész nap csak imádkozunk? Lehet, hogy a kérdéseimre kizárólag olyan válaszokat kapok, amik csak katolikus közösségekben használhatók, de nem a hétköznapokban, a telefonos applikációk világában; nem családi ünnepeken, vagy esténként, amikor a magány odatelepedik mellem a kanapéra. Pár település után jött a gondolat: ott mindenki selejtes lesz, meg fura, meg deviáns, meg lúzer, meg csúnya.... Hiszen ezek voltak a környezetemből érkező minősítések velem kapcsolatban, a 36 éves nőnek, aki egyedül él. Ezzel szemben barátaim, kortársaim nagy része hagyományos családi életet él, olyat, amit én is álmodtam magamnak tizen-, sőt huszonevesen. Még szerencse, hogy nagy volt a forgalom és nem tudtam még több kifogást és sztereotípiát gyártani érkezésemig. Ott aztán egy befogadó közeg várt, sodródtam az eseményekkel, nem volt időm aggódni. Csodás környezet, finom ételek, figyelmes vezetők, pszichológia-előadás, kiscsoportos munka, teológiai előadás, egyéni munka, egy kis séta, és már szombat este volt. Közös imádság.

Egy kedves barátom fejtegette nekem évekkkel ezelőtt a „feladom” szó lehetséges jelentéseit. Fel-adom. Beleteszem a tenyerembe, fel-emelem és felnyújtom, átadom Istennek, Jézusnak. Innen csináld Te! Rád bízom, elfogadom, ami lesz, én ezt eddig tudtam legjobb tudásom szerint intézni. Hiszek a szeretettedben. A Nagyboldogasszony-bazilikában az egész napos csoportmunkát követő szombat esti közös imádság alatt ezt éreztem át. A hitet. A kegyelmet. Ahogy a változatos családi, anyagi, tanulmányi, párkapcsolati múlttal rendelkező 40 fiatal együtt imádkozott ugyanazzal a felajánlással, megéreztem a kegyelmet. Alázattal és szeretettel a szívemben térdeltem, imádkoztam és potyogtak a könnyeim. Átéreztem, hogy jó vagyok így. Jó helyen vagyok ebben a közösségben.

Szeretném megköszönni az atyáknak, a zarándokház munkatársainak és a csoportvezetőimnek azt a biztonságos, meghitt környezetet, ahol megnyílhattunk, közelebb kerülhettünk Jézushoz és önmagunkhoz, és ennek a belső utazásnak az eredményeit elvihettük a hétköznapokba. Mert kaptam olyan mankókat (legyen az egy sor a Szentírásból, vagy száraz statisztikai adat a boldogságról), amik a hétköznapokban bukkannak fel és átsegítenek a magányos estéken, társaságban magányos ünnepeken. Azt is köszönöm Szendének és Daninak, hogy egészséges egyensúlyt teremtettek a vallás és a pszichológia, a fiatalok tudásvágya és szabadságvágya között.

Vasárnap délelőtt az elköszönő körben már őszintén tudtam mondani a csoporttársaimnak: ha ilyen szépek, okosak, sikeresek, tiszta szívűek a „selejtesek”, akkor én már nem is szeretnék hagyományos családi életet.

Andrea

ESKÜVŐK, LAKODALMAK A KEGYHELYEN

„Ha szeretjük egymást, Isten szeretete lakik bennünk, és az ő szeretete lett teljessé bennünk.” (Jn 4,12)

A fejlesztéseknek és beruházásoknak köszönhetően lehetőség nyílt arra, hogy a Nemzeti Kegyhelyen teljes körű szolgáltatást tudjunk nyújtani azoknak a jegyepároknak, akik e csodálatos völgyben lévő helyet választják életük legszebb napjának helyszínéül.

Nemzeti Kegyhelyünk elsősorban a zarándokok számára épült, ezért a szabad időpontok kiválasztásánál mindig figyelembe vesszük az éves búcsúrendünket, egyházi ünnepeinket és a szervezett lelki gyakorlatainkat. Mindenki érdeke az, hogy ne zavarják egymást a különböző rendezvények, foglalások.

A fiatal párok egészen kora tavasztól késő ősziig terjedő időszakban választhatnak a lakodalmak megrendezésére nyitva álló időpontok közül. Egy évben körülbelül 12-13 lakodalmat tudunk megrendezni, így a szabad időpontok szerencsére korán, alig pár hét alatt elfognak. Viszont Kegyhelyünk jellegére és szellemiségére tekintettel az érdeklődők közül azokat a párokat részesítjük előnyben, akik egyházi esküvőt is tartanak ezen a szép napon.

Az egyházi szertartás részleteit a helyi ferences atyákkal kell egyeztetnie a fiatal párnak, akik készséggel segítenek a fiataloknak mind a jegyesoktatásban, mind pedig a szükséges iratok beszerzésében. A Nagyboldogasszony-bazilikában és főleg a szentkúti Szűzanya előtt igazán meghitt élmény kimondani a boldogító IGEN-t, így minden párnak őszintén ajánljuk, hogy éljenek a Kegyhelyünk nyújtotta lehetőséggel. A polgári szertartás helyszínéül az elmúlt évek során tökéletesnek bizonyult a két épület között kialakított kis „nyársaló-bográcsozó” terület, ahol a kora délutáni órákban tökéletes fényt adnak a fotósok, videósok munkáját.

A mátraverebélyi anyakönyvvezető a helyszínre kérkezve az ifjú pár örömeiben osztozó násznép előtt adja össze a fiatalokat a magyar törvényeknek megfelelően, miközben a lombos fák árnyéka kellemes hűvöst biztosít a vendégeknek. A környezet és az azt körülölelő természet csodálatos látványt nyújt az egész ceremónia során, ami minden alkalommal meghitt és bensőséges szokott lenni. Sokszor mi magunk, a személyzet is megkönnyezzük a szertartást.

Magát a lakodalmat a Szent Anna rendezvényteremben tartjuk, ami 50 és 130 fő befogadására alkalmas. A terem az ifjú pár választása szerint akár körasztalos, akár hagyományos asztalos elosztásban is berendezhető. A dekorációban sajnos mi magunk nem tudunk segíteni, viszont tudunk ajánlani olyan cégeket/dekorosokat, akikkel dolgoztunk már korábban együtt, így ismerik a termet és a nyitva álló lehetőségeket. Manapság az is egyre elterjedtebb, hogy a párok maguk dekorálják a termet, természetesen barátaikkal és a családtagokkal együtt, ami még inkább összekovácsolja a társaságot a Nagy Nap előtt.

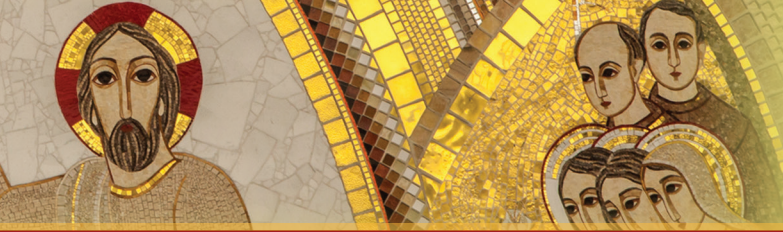
A vendéglátás/catering területén nagyon rugalmasak vagyunk, minden esetben igyekszünk, hogy a pár összes kívánságát teljesíteni tudjuk. A vacsora során a sültes tálainknál a párok választhatnak a hagyományos tálás szervírozás, illetve az újszerű, modernebb svédasztalos szervírozás között. Kollégáinkkal az egész éjszaka folyamán a vendégek szolgálatára állunk. Korlátlan italcsomagjainkkal pedig biztosítjuk, hogy senki ne maradjon szomjasan, és igazán jó hangulat alakuljon ki.

Az időpont kiválasztása után mindenben segítjük az ifjú párt, hogy a készülődés a legkevesebb stresszel és izgalommal járjon számukra. Eddigi tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy mire eljutunk a Nagy Naphoz, már szinte barátként tekintünk egymásra a párokkal.

Az elmúlt évek során 31 lakodalmat tudhatunk magunk mögött, és mindegyik pár csodás emlékekkel és hatalmas meglepődöttséggel indult haza másnap.

Reméljük, az idei 13 pár és a következő években minket választó párok is hasonló tapasztalatokkal és élményekkel távoznak majd Nemzeti Kegyhelyünkről egy fárasztó, de annál csodálatosabb nap után, amire majd boldogan gondolhatnak vissza.

*Gyetvai Márta intézményvezető,
Sándor Krisztina vendéglátás-vezető*

EGY SZENTKÚTI ESKÜVŐ ÉS LAKODALOM – A FELESÉG SZEMÉVEL

Életemben először gyalogos zarándokként érkeztem Szentkútra, majd azt követően szinte minden évben ugyanúgy. A nyarak egy különleges „megérkezése” lett – részévé vált az életemnek a gyalogos zarándoklat és a ferences testvérek is. Ezeknek az élményeknek a hatására a húsvéti szent három napot is rendszeresen itt töltöttem. A nyár zsvaja utána megérintett a csend és a húsvéti eseményeknek a természetben történő átélése. A kegyhelyet körülvevő erdő éledése igazán összekapcsolódott a feltámadással, és a lelki-testi feltöltődés helye lett. Egyik évben télen is eljutottam Szentkútra, az egyedülálló lelki gyakorlatán vettem részt. Tanulságos és vidám két nap után reménytelenül tértem haza. Ezt követően Húsvétkor és a zarándoklatra is újra eljöttem – de akkor már nem egyedül.

Ősszel már Tamással együtt jöttünk pihenni. Ő ezt a számomra fontos helyet választotta arra, hogy megkérje a kezem. Télen pedig családjainkkal együtt jöttünk – az eljegyzésre. A nyári forгатagos és sok-sok szentkúti élmény utána magunkban voltunk csak: az atyák, Tamás és én, és mögöttünk-velünk ünnepeelve a szűk családjaink. Érezhető volt Isten jelenléte.

Szinte minden érv a szentkúti esküvő mellett szólt. A Kegyhely lelkisége, a természet csendje és tisztasága, a ferences atyák szeretete. Persze aztán jöttek a praktikumok is: családjaink messze élnek egymástól – közös, köztes pontnak is jó; a zarándokház terei és a szállás is kiváló lakodalomnak, és addigra már az ott dolgozó munkatársak

is közel kerültek hozzánk. Meleg tavaszi napon tértünk hát vissza, hogy itt kezdjük közös életünket – kérve a Szűzanya közbenjárását és a Jóisten áldását. A nagy távolságok miatt mindenkinek utaznia kellett, ami elsőre nehézségnek tűnhet, de lelkileg igazán felkészíti az embert. Az ott-hont a gondokkal együtt hátrahagyva az úton már előretekintünk, és ott teljesen a jelenben lehetünk. Mi ezt éreztük aznap a családjainkon és a barátainkon is. Korunk rohanó világából igazi lelki kiszakadást jelent Szentkút – természeti értelemben is.

Keves házasságot kötnek napjainkban, pedig a szertartások fontosak az ember és a közösség életében. Fontos a házassalandó párnak, de nagyon fontos a vendégeknek is – örömteli találkozások lehetősége. Ahogy a kis herceg fogalmazta: „Szükség van bizonyos szertartásokra is”, hiszen „attól lesz az egyik nap más, mint a másik, az egyik óra különböző a másiktól”. Így készítettük a szívünket az esküvőre és a találkozásokra. Ez a vidám és boldog érzés tükröződött vissza ránk aznap mindenkiről. Ez nem a mi érdemünk: a Szentlélek ajándéka és Isten megáldó jelenléte Szentkúton. Hála tölts el, amikor visszagondolunk. Sorolhatnánk az esküvőig vezető életünk kapcsolatait és eseményeit, de most csak a szentkútiakat szeretnénk itt említeni: köszönjük a ferences atyák befogadó szeretetét és a Kegyhely munkatársainak figyelmes, segítőkész és kitartó szolgálatát!

LITURGIKUS REND ÉV KÖZBEN

A szentkúti bazilika napkelte-től napnyugtáig mindig nyitva van, ezen túl csak az előre megbeszélt templomi és zarándok-események idején. **Vasár- és ünnepnapokon:** 7.30-kor laudes (reggeli dicséret), 8.30-kor gyóntatás, 9.00-kor szentmise, 10.30-kor litánia és gyóntatás, 11.00-kor nagymise, 18.30-kor (télen 17.30-kor) vesperás (esti dicséret), szentségimádás, 19.00-kor (télen 18.00-kor) szentségi áldás. **Hétköznapi (hétfő kivételével!):** 6.50-kor laudes, 7.15-kor szentmise, 18.30-kor (télen 17.30-kor) vesperás, szentségimádás, 19.00-kor (télen 18.00-kor) szentségi áldás. **Szombatonként az esti program változik:** 19.30-kor (télen is!) vesperás, 20.00-kor „Kiáltás-ima” a Mária Rádió élő közvetítésében.

LITURGIKUS REND BÚCSÚNAPOKON

Érkezéskor a zarándokcsoportok fogadása, majd gyóntatás, 9.00-kor szentmise, 10.15-kor katekézis (nagyobb ünnepeken) vagy 10.30-kor énekes Mária-köszöntő, 11.00-kor szentmise körmenettel, 14.00-kor litánia, majd a zarándokok és kegytárgyak megáldása, 18.30-kor vesperás, szentségimádás, 19.00-kor szentségi áldás. A fő- és nagybúcsú idején előesti program is van, ennek részleteit a honlapon lehet megtalálni az adott búcsú meghirdetésekor.

A BÚCSÚK MISESZÁNDÉKAI

Kegyhelyünkön mindig szívesen imádkozunk a szentmisék szándékaiban az elhunytakért és az élőkért. Előfordulhat azonban, hogy nagyobb látogatottságú búcsúk alkalmával a zarándokok által íratott miseszándékokat nem tudjuk minden esetben felolvasni. Ezért ezúton is mindenkit biztosítunk arról, hogy a szentmisén jelen lévő – az itt lakó közösséget képviselő – ferences atya a szándék elhangzása nélkül is ezekre a szándékokra ajánlja föl a szentmisét. A miseszándék „díja” a Püspökkari rendelkezés értelmében 2019-től 1500 forintba emelkedett (csendes mise esetén).

ELSŐSZOMBATI ENGESZTELŐ ZARÁNDOKLATOK

A téli hónapok (december-január-február) kivételével minden hónap első szombatján 17 és 20 óra között egy-egy egyházközség zarándokcsoportját várjuk kegyhelyünkre, akiknek vezetésével a rózsafüzért imádkozzuk, amit szentmise követ. A liturgia után gyertyás körmenetet tartunk, a szent kútnál megújítjuk keresztségi fogadalmunkat, a Lourdes-i Szűzanya szobra előtt a betegekért imádkozunk. Az imaalkalom a kegyszobor előtti személyes imával, közös esti zsolozsmával és a Mária Rádió által közvetített „Kiáltás-imával” zárul. Ha az Önök plébániaközössége szívesen vállalja valamelyik elsőszombati áhítat vezetését, kérjük, jelezzék a kegyhely telefonszámán (+36-32/418-029) vagy a szentkut@ofm.hu email címen.

IMAMEGHALLGATÁSOK ÉS HÁLATÁBLÁK

Bátorítjuk mindazokat, akik Szentkúton imameghallgatást tapasztaltak, ill. akikkel kérésük nyomán rendkívüli esemény történt, hogy az elmúlt évszázadok szokásainak megfelelően jelezzék ezeket a kegyhelyen szolgáló ferenceseknek. Az ilyen esetek egy részében jegyzőkönyv felvételével járulhatunk hozzá a szentkúti Szűzanya segítségének dokumentálásához és tiszteletének előmozdításához. A hálatáblák készítése is dicséretes szokás, amelynek segítségével az imameghallgatásnak maradandó emléket tudnak állítani. A megfelelő elhelyezés miatt kérjük, hogy a kőből készült tábla ne legyen magasabb 12 cm-nél, valamint mindig szerepeljen rajta – legalább – az évszám is, valódi erőt adva ezzel azoknak, akik látják, hogy ma is történnek csodák.

ADOMÁNYOK

Az imádságokon, szóbeli biztatásokon túl hálásan köszönjük a testvérek eddigi jószívű anyagi támogatását is. Tisztelettel tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy az elmúlt és jelen időszak pályázati sikerei sem teszik feleslegessé a szent hely anyagi megsegítését, hiszen a pályázatok „csupán” egy-egy konkrét cél megvalósítását támogatják, ám emellett is számtalan fenn tartási és fejlesztési cél, feladat van a kegyhely életében. Ezért kérjük, ha megtehetik, támogassák a szentkúti kegyhelyet az **Erste Bank 11600006-00000000-30458365**-ös számlaszámán. Előre is köszönjük!

A KEGYHELY HONLAPJA, ELÉRHETŐSÉGEK

A szentkut.hu oldalon megtalálható a Szentkút újság online változata, valamint a kegyhelyre vonatkozó minden információ. A kegyhely liturgikus eseményeinek otthonról történő, élőben való követéséhez is a kegyhely honlapján találhatóunk információkat. **A kegyhely telefonszáma: +36-32/418-029 vagy +36-20/400-58-78. Email: info@szentkut.hu**

SZÁLLÁSLEHETŐSÉGEK A ZARÁNDOKKÖZPONTBAN

1. Zarándokház: A Zarándokházban 27 db hotel kategóriájú, saját fürdőszobás szoba várja a vendégeket. 4 db egyágyas, 7 db franciaágyas, valamint 16 db két külön ágyas szobával rendelkezik.

2. Zarándokszállás: Közösségi szálláshely elsősorban csoportok részére. 8 db 6 ágyas és 3 db 14 ágyas szobával összesen 90 fő elszállásolására alkalmas. Ebben az épületben a fürdőszobák blokkonként állnak a vendégek rendelkezésére. Minden blokkhoz saját konyha-rész is tartozik, ahol a vendégek maguknak is tudnak főzni.

EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK

1. Szent Jakab Étterem: Minőségi a la carte étterem a Zarándokházban. Palóc specialitások és ételkülönlegességek is megtalálhatók étlapján. Csoportoknak, szállóvendégeknek előre egyeztetett menükkel szolgál.

2. Konferenciák: A 160 férőhelyes rendezvényteremben két projektor áll rendelkezésre teljes hangosítással, mikrofonnal. Igény esetén tolmácsfülkét és készülékeket is tudunk biztosítani. A terem térelválasztó rendszerrel is rendelkezik, így egyszerre két helyiségben is lehetőség van a rendezvények lebonyolítására. Az épület fűtött, illetve légkondicionált. Svédasztalos, illetve ültetett ebédekre és vacsorákra egyaránt lehetőség nyílik ugyanitt.

3. Esküvők, lakodalmak: Különleges esküvői helyszín a Bazilika, a Szent Jakab Étterem és a Rendezvényterem együtt a Nemzeti Kegyhelyen. A vendégvárás, a díszvacsera és a lakodalom megrendezésére kiválóan alkalmas a Zarándokközpont.

4. Táborhelyszín: Plébániai, nagycsaládos vagy hittantáborok számára a Zarándokszállás közösségi hálótermei tökéletes szállást biztosítanak. Étkezéseket, kegyhelyismertetést, sportolási lehetőséget, kézműves foglalkozásokat a táborvezetővel előre egyeztetve szervezünk. Zsákutca jellegéből kifolyólag a Zarándokközpont határai jól megszabhatók a gyermekek részére. Számos sportolási és kirándulási lehetőséget nyújt. A kiépített tűzrakó helyeken bográcsozási, nyársalási lehetőséget biztosítunk.

5. Túrák, kerékpárútvonalak: Noha a környék vallási és kulturális értéke is igen nagy, csodás természeti környezete miatt is megéri felkeresni. Az új Zarándokközpont fölötti hegyoldalon található a Remetebarlangok; a barlanglakásokban valószínűleg már a XIII. századtól éltek remeték. A Liturgikus tértől pár perces sétával elérhetünk a Szent László-ugráshoz és további forrásokhoz is.

6. Kegytárgyüzlet: Széles árukínálattal várjuk a kedves vásárlókat a hét minden napján, 10-18 óra között. Nagy választékban kaphatók szentképek, rózsafüzérek, lelkeségi irodalom, imakönyvek, DVD-k, gyertyák és szobrok. Minőségi kézműves termékeinken túl a Szentkúti Zarándokbor látogatóink kedvence. Szép emlék a zarándoklatról a Kegyszobor másolata vagy a Szentkút Csillaga c. énekeskönyv. Megvásárolhatók a kegyhely történetét bemutató kiadványok is.

7. Személyszállítást: Szállóvendégeink számára előzetes megbeszélés alapján, korlátozott mértékben személyszállítást tudunk vállalni a kegyhely és a busz-, illetve vonatmegálló között.

A SZENTKÚTI SZŰZANYA TESTVÉRÜLETE FELHÍVÁSA

Örömmel hirdetjük, hogy a Püspöki Konferencia 2018. december 17-én jóváhagyta a Szentkúti Szűzanya Testvérület módosított és egységbe foglalt szabályzatát. Szeretettel várjuk tehát mindazok jelentkezését, akik ennek a megújult szentkúti Testvérületnek tagjai kívánnak lenni. A közösség célja – ahogyan a szabályzat

foglalmaz – a Szentkúti Szűzanya vallásos tiszteletének ápolása és terjesztése, a kegyhely szebbé tételének és evangelizációs tevékenységének előmozdítása. A Testvérület új szabályzatát és a jelentkezési tudnivalókat www.szentkut.hu oldalunkon, a „Lelkiség” rovatban találhatja meg a kedves Olvasó.

IMÁDSÁG A CSÍKSOMLYÓI PÁPALÁTOGATÁS LELKI GYÜMÖLCSEIÉRT

Szerető mennyei Atyánk, te választottad Ferenc pápát, hogy Szent Péter utódként vezesse Anyaszentegyházunkat. Szentlelked kísérelje találkozásunkat, hogy megerősítsen őseink hitében és erényeiben, bátorítson a kitartó reményben, megújítson az isteni és felebaráti szeretetben. Csíksomlyói Segítő Szűz Mária, könyörögj érettünk! Ámen.

*(Jakubinyi György gyulafehérvári érsek
2019. január 21-ei ünnepi körleveléből)*

A SZENTKÚTI FERENCES KÖZÖSSÉG INGYENES KIADVÁNYA

Felelős kiadó: fr. Orosz Lóránt OFM

Felelős szerkesztő: fr. Fejes Antal OFM

Cím: 3077 Mátraverebély-Szentkút 14.

Telefonszám: +36-32/418-029; +36-20/400-58-78

Email: info@szentkut.hu

Honlap: www.szentkut.hu

ISSN 1789-7432

Fotók: Szentkúti Fotóarchívum, Gieszer Richárd,

Wágner Csapó József, Internet

Grafikai szerkesztő: Kamarás Ágnes

Korrektor: Pápai Zsuzsanna

Nyomdai munkák: PHARMA PRESS Nyomdaipari Kft.

Számlaszám: 11600006-00000000-30458365